

حاقىقات ينگ قوربانى

گور شجنگ يىگىت آراز محمد تکه

«پوللى لارى بىر كۆپه گه آلماد ينگ،
بگ ينگ غولى، باى نوكرى بولماد ينگ،
"حان آقا" دىپ بنده ليگى قىلماد ينگ،
اوياد ياردى سنگ دوتارينگ اووازي،
آراز محمد دى چاليان بو سازه.»

قربانگلدى آهونبر¹

آراز محمد نرسسه اوران اير، من دىين ياشيندا نامارت اوقونگ قوربانى بولدى. ازير سازندا، اون بار ماغيندان دور دؤكوليان كوموش اوستاسى، اوزين بويلى، گورمه گى يىگىت ياسان بىزگ- شايلارى بيلن انچمه گلين- قىزلارينگ تويونى بزآپ- بسلايدى. اول طوى- توماشالاردا سازه بيلن يوركلى اولاپ، قولقلارينگ پوسونى آچانام بولسا، اوزى دور موشونگ كۆپ آجى شارپيغىنى دادىپ گليپدى. بؤنه الميداما يوره گى نينگ تۇرينده ياتان گىزلىن آرزو- اوميدلارينا يىتمك اوچين گيجه- گونديز دىيمان

¹ مرحوم ينگ بو غوشغوسىنى دولى اوقاماق ايسله سينگيز
<http://turkmen.se/2007/januari/chalynmadyk-mukam.html>

قاپاساداقی قوش کیمین چیرپینیاردی. آراتلیق یالقیمی نینگ بیر گون دوغارینا صابیرسیزلیق بیلن قاراشیاردی. یؤنه حایپ، اول گون، آراز محمد گونینگ دوغوشینی گوره بیلمان یاغتی جهان بیلن حوشلاشمالی بولدی. اول ۱۹۵۶ - نجی یئلینگ توموس آیلاری نینگ بیرسینده، یانگق قیرق یاشی آرقا آتان چاغیندا، سویجی اوقودا یاتیرقا، دانگ شمالی سرگینلان ماحالی، انیانیان دوستی نینگ، انچمه یئلایپ حاویلی- حاطارلی، چتیلی- چرکزی یوللاری بیلله آشان، اونونگ یانینا یئلان یالی بولوپ گیرن "یولداشی نینگ" نامارت اوقونینگ قوربانی بولدی.

آراز محمد تاقمین ۱۹۱۵ - نجی یئلدا حاضیرکی تورکمینیستانینگ **قیزیل آرباط** رایونیندا انه دن دوغولیار. اونونگ چاغالیق و یاشلیق دؤوری تورکمینیستاندا بارها موچ آلیان غالا- غوولی یئلارا غابات گلیار. تورکمینیستاندا ساویت/ شورایی دوزگونی یولا قویماقچی بولیانلار بیلن اونگا غارشی دوریانلارینگ آراسیندا بییتی سؤوش باریاردی. نتیجه ده ۱۹۲۴ - نجی یئلدا تورکمینیستاندا شورا حکومتی اساسلاندریلیار. هر بیر انقلابینگ دسلاقی یئلاریندا بولوشی یالی، شورا حکومتی نینگ یوقاردان ایبریلن کادرلاری، تورکمینیستانینگ یرلی دوزگونلرینه بلد بولمادیق یولباشچیلاری بیر توپار اؤته گچمه لره، ادن- اتدیلیگه یول بردیله. "بای- کولاک"، "میللتچی"، "آخون-ایشانینگ قویروغی" ... یالی بیر توپار بهانالار بیلن آداملار یانالیپ باشلاندى، ایز یانیندان قالحوز قورلوشی دؤورینده بو یاد دوزگونه بویون بولمادیقلارا غارشی یاوز چاره لر گؤرولپ باشلاندى. شوندان سونگ مونگلأپ- مونگلأپ تورکمن حوجالیغی ایرانا و آوغانیستانا سیغینماغا مجبور بولدولار.

یانگق یتگینجک یاشینا قدام باسان، ۱۲-۱۰ یاشیندا آراز محمدلرینگ حوجالیغی- ده گجه یاری آراچاکن آشپ، کومت قاویزینگ اته گیندکی اوبالارینگ بیرینده یرلشیار. اولارینگ آراچاگینگ حاویلی- حاطارلی یولونی ناحیلی گچندیکلری، آراچاکنده ایران سرحدچیلری نینگ اولارینگ غیممات بها زاتلارینی تالاندىقلاری حاقیندا گوررینگ اتسنگ، ادیپ اوتورمالی.

یانگی **استالینچیلیک** ظولموندان دیندیق دیینده، بولارینگ باشینا ایران پادشاسی **انرضاشانینگ** غانلی پنجه سی اینیار. گؤچوپ گلنلرینگ بیرتوپاری تاهرانینگ قولایندا، قوملوق، کلیمات (آب و هوا) تایدان اربت یر بولان **ورامینه** سورگون ادیلیر. اولارینگ آراسیندا آراز محمدینگ آقارلی- دا بولوپدیر. حاجاندا پادشاه یورتدان غاچپ گیدنده، بوسغونلار اوجاقلارینا دولانیپ گلیارلر.

ایکینجی جهان اورشی یئلاریندا بوتین ایراندا شول ساندا تورکمنصحرادا- دا آزاد ادیش حرکتلر یاییانگلانیر. شول وقت تازه دؤران سیاسی پارتیا (حزب) حؤکمینده، سوسیالیستیک مرام بیلن **"حزب توده ایران"** گینگ اینتله گنتسیا وکیللرینگ اینامینا گیریار و اولارینگ قولداوینی آماغی باشیار. شول

واقتلار مرحوملار **غایب بهلکه، صافار انصاری** و حاضیر آرامیزدا یاشاپ یورن **نورمحمد عاشورپور** داغی کومت غاویزدا شول آقیم بیلن آقیپ، تورکمن حالقی نینگ یاغتی گلجگی اوغروندا جان آیمازلیق بیلن گورشیاردیلر.

آرازمحمد تورکمنیستاندا بولان دؤورینده اوز انه دلیلنده ساپاق آلیپدی، آیدیلیان عدالتلی دوزگونینگ بیر اووجونی گورویپدی. شونگا گوراً شئله دوزگونینگ تورکمنصحرادا- دا یول آماغینی یوره گینده بسلاپ، ایناملی ادیملر بیلن بو توپارا قوشولیار و "حزب توده ایران" ینگ آغضالیغینا قبول ادیلیار. کوپ گزک حزب ینگ متینگلرینه آکتیو غانتاشیپ، اوغونلی سوزلر بیلن چیقیش ادیپ، تورکمن حالقینی گورشه چاغیریار.

ایکینجی جهان اورشی یئلاریندا آرازمحمدلارینگ یاقین قارینداشلارینا یاوز بیر بلا اینیار. اول- دا قیزیل آربادینگ جان آخیر اوباسیدان تورکمنصأحرا سیغینان تکه لرینگ **"حوجیک"** تیره سیندن **نوری اوغلی آنامیرات آخونینگ** توسساق ادیلیپ، تورکمنیستانا آلیپ گیدیلیپ اول یرده آتیلماغی بولیار. گورگن شاهرینده شوروی نینگ کنسولی بولوپ ایشلان، سونگرا تورکمنیستانینگ مشهور یازجیسی بولان مرحوم **قلیچ قلی یف**، تورکمنصأحراالی تورکمنلر بیلن اونگات غانتاشیقدا بولانام بولسا، شوروی نینگ غارایشیدان تورکمنیستانی ترک ادیپ بو یرلره گلنلر انقلابا غارشی آداملاردی. اولارینگ بولباشچیلارینی یوق اتملیدی یا- دا اله سالیپ، تورکمنیستانا ایبرملیدی. شول گورکزمه اساسیندا آنامیرات آخون، **راحیم تکه** و **گوکی صوفی** اوغورلانیپ، تورکمنیستانا آلیپ گیدیلیار. ۱۹۹۰- نجی یئلدا کومت غاویزا باران و آنامیرات آخونینگ اوغلی **محمد آخون** بیلن دوشوشان تورکمنیستانینگ گورنوکلی یازجیسی **رحیم اسنوف** بو بارادا شئله ماغومات بریار:

«بیبک واطانچیلیق اورشی دؤورینده تورکمنیستاندا آنامیرات آخون حاقدا بیرناچه بولوغسیزگوررینگ یایراپدی... ساویت قشونی نینگ ایراندقی تورکمنلرینگ آراسینا آراشماغی اول یرده یاشایانلارینگ اولی بدبختچیلیقلارا سزاوار بولماغینا سبأپ بولوپدیر. انچه ماشغالالار آتادان، دوغاندان ماحروم بولوپدیر، انچه زنانلر دول غالیپدیر. اولارینگ بیرناچه سینی اشتابه (قارگاه) چاغیریپ، شول یرده ساقلایان اکنلر، بیرناچه سینی ملایم سوزلر بیلن آداب، آلیپ {تورکمنیستانا- آگ} گیدیان اکنلر، بیرناچه سینی بولسا، آچ-آچان توسساق ادیپ، آلیپ گیدن اکنلر. سونگرا بولسا اولارینگ همه سینی ساویتلر یوردونا آشیریپ، اول یرده اولارا ناحیلی الهنجلیکلرینگ غاراشاندیغی بارادا البته، آیدیپ اوتورماغینگ گره گی یوق.

ساویت قشونی ایراندان چیقماچی بولاندا استارشینا {کیچی درجه لی افسر- آگ} **دؤولت اسنوف** حوشلاشماق اوچین **محمدینگ** {آنامیرات آخونینگ اوغلی- آگ} یانینا باریدیر.

شوندا ياش يېگیت گۆزینه ياش آيلاپ، توتولوپ، آشغابادا آلنيپ گيديلن قاقاسينا سلام آيتماغي خواهش اديپدير. دولت بابايوويچ دولانيپ گله نيندن سونگ آناميرات آخوني ايدآپ آشغابادي، قيزيل آربادي الك الان يالي اتسه- ده، آخوني نينگ بو يرداكي دوغان- غارينداشلاريندان بيرين- بيرن سوراپ چيقسا- دا، اوندان درك تاپماندير. ديندار آخون اديل قويا غاچان يالي بولوپدير.

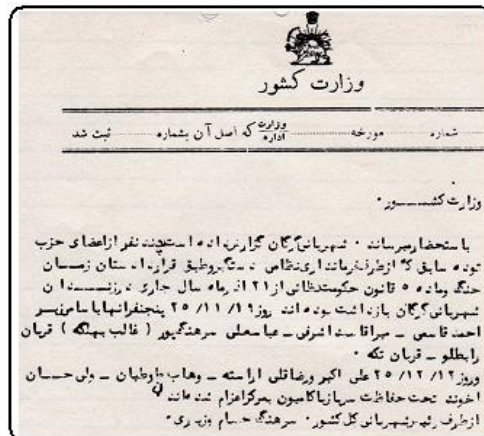
كوممت غاويزدا بولسا آناميرات آخونينگ اولنديگي بارادا ميش- ميشلار ياپراپدير. اول ميش- ميشلارام داشاري يورتلارا، ياغني ساويت توركمينستانيندان باران ميش- ميشلار بولمالي. عمومآن ناميرات آخون حاقداهر حيلي ساماخيلمالار ياپراپدير. شولارينگ بيرينده اونگا حامانا، دولت سياسي اوپراوله نيه نينگ هم- ده ايچري ايشلر حالق كاميسارليغي نينگ اورگانلاري {سونگراقى ك گ ب- آگ} يورپته ايش بيلن ايرانا اوغراديلانميشلار. ايکينجي جهان اورشى نينگ باشلاريندا بولسا اول ايرانينگ دولت ايشلرينه باشلاريني سوقماغا يتيشن فاشيستلرينگ يورپته قوللوغينا اديانلرينگ نظرينه دوشونميشين. اونسونگ **هيتلرچي** ايچ آليار غيسغا وقتينگ ايچينده آخونليق درجه سينه يتن آناميرات آخوني يوموشلار بيلن ينه- ده باريك {توركمينستانا- آگ} ايبرنميش. ساويتلرينگ ايرانداقي كونتر رولوتسيا {جاسوسلسق اداراسى- آگ} بولسا اول يرده آناميرات آخونينگ آديني گوته ريپ يورن آگنتي توتوپ ساويت سايوزينا ايبرنميش. بو يرده- ده اونونگ بيلن ايش درو بيريناليق اديلنميش.»²

ايکينجي جهان اورشوندان اونگ- ده آلمانلار توركمينلرينگ آراسينا سيزيپ، توركمينصأحراده كآبير بينالاري قوروپ، يرلي يولباشچيلار و حانلار بيلن غاتناشيق ساقلانديقلاري بارادا تاريخچي عاليملار **بي بي رابعه لوگاشووا و همت آتاييف**- ده ماغومات برپيديلر. (سرات: توركمينلار ايران و جنبش رهايي بخش توركمينلار ايران)

ايکينجي جهان اورشى تمام بولوپ، شوروي نينگ قيزيل قشوني توركمينصأحرايى ترك ادندن سونگرا، تآهرانداقي رئاكسيون/ مرتجع گوچلر توده پارتياى نينگ آغسالارينا غيسيشلاريني آرتديريارلار. ۱۳۲۷/۱۹۴۸- نجى يئلينگ بهمن/ ژانويه آينندا ايرانينگ پادشاسى محمدرضا "تهران" اونيورسيتتينده اوقا توتوليار (مونينگ شاه طاراپيندان يولا قويولان خاين پلان ديغي- ده آيديليار) شوندا، اوق آتان **ناصر فخرآرايى** نينگ جوييسيندن "حزب توده" نينگ آغضاسى ديبين كارتى تاپيارلار! و

² Rahym Esenow: Syrly Toslamalaryň pydalary. Aşgabat. 1995. S.130

شوندان سونگ بو پارتیانینگ آغضالاری غاضالپی ایزارلامالارا سزاوار بولیار. ائلایتا- دا کومت قویزدا حاویسوزلیق گویچلر، ارتش ینگ " رکن دوم" دیین بؤلومی بیر توپاری تورکمنی شول ساندان **غایب بهلکه، قربان نظر رابطی(حاجی خان اوغوزی نینگ انیسی) و آرازمحمدینگ آقاسی قربان تکه (قربان خیاط)، شیئله- ده کومیش دیه دن گورشنجنگ روحانی ولی جان آخون وافی نی داغی توسساغ** ادیپ، ایکی گورگنه سونگرا ساری شهرینه ایبریأر.

۱۳۲۵- نجی یئلدا غایب بهلکه نینگ، قربان رابطی نینگ و قربان تکه نینگ، ولجان آخون وافی (قرینجیک) ینگ توسساغ ادیلندیگی حاقیندا شهربانی کل کشورینگ وزارت کشوره برن راپورتی.
(غایب بهلکه تهراندا قصر تورمه سینده یاتیب، سونگ تورکمنصأحرا غایتمازلیق شرطی بیلن تاهرانه سورگون ادیلیأر، قربان تکه بولسا ۳ یئل مهلت بیلن کرمانه تبعید ادیلیأر. قربان رابطی بیلن ولجان آخونه ناحیلی حکم چیقاریلانیلن بیلمه دیم)

سرهنگ توپاخانه ساپار خطیبی

۱۳۳۲/۱۹۵۳- نجی یئلدا آمریکانینگ گیزلین قوللوق ادراسی "سیا" دکتر مصدق ینگ حکومتی آغدارماغا سیناشیار. حزب توده و اونونگ گیزلین افسرلر قوراماسی بیر- ایکی گزک بو پلانی پاش ادیار. آخری کودتا شول یئلینگ ۲۸- نجی مردادیندا عامالا آشیریلیأر. سازمان نظامی افسران حزب توده- دن گینگ مؤچبرده رژیم اوج آلیپ اوغرایار. توده پارتیانینگ افسرلر توپاری نینگ یولباشچیس

خسرو روزبه توسساغ ادیلیار. شوندا ن سونگ حزب ینگ گورکزمه سی بویونچا افسرلر شوروی یه شول ساندان آذربجانا و تورکمنیستانا سیغینمالی بولیار. اساسان ۱۹۴۶ - نجی یئلدا آذربجاندا ملی حکومت آغداریلاندان سونگ ساویتلر یوردونا غاچها- غاچلیق باشلانیار. تورکمندرلر **غایب بهلکه**، **سایار انصاری**، **نورمحمد عاشورپور**، **محمدآمان اسلامی**، **ساری گوکلانی**، **بایرام محمد مدرسی** و **بیرآز سونگرا سرهنگ توپخانه سایار خطیبی داغی تورکمنیستانا سیغینیارلار.**

تورکمنیستانا سیغینان بوسغونلار:
 دیک دورانلار- ساغدان: بایرام محمد مدرسی- نورمحمد عاشورپور
 اوتورانلار- ساغدان: غایب بهلکه- سایار انصاری- ساری گوکلانی
 اشغابات ۱۹ جولای ۱۹۵۴

آمریکانینگ کودتاسی بیلن حکومتینی غایتاریپ آلان محمدرضا شاه نی قولداپ رئاکسیون گویچلر انقلابی بیگیتلری داراپ باشلایار لار. حتی گوندیزینگ گونورتاسیندا کؤچه لرده شاه رژیمینه غارشی دوران بیگیلری اوروپ ینجیچیارلر. میثال اوچین ۱۳۳۵- نجی یئلدا کومت غاوزینگ **"سیدی"** لرینگ یانینداقی چاتریغیندا بیر تکه بیگیدینی (راحییم تکه نینگ او غوللاری نینگ بیری بولسا گرک، سبأبی اولار توده پارتیانینگ بیلدیریشلرینی شأهرده یایرادیانیشلار) توتوپ، اونی باشغا بیر تورکمن داش بیلن اوروپ غانا بویاپدیر. شوندا تورکمنیستاندان ایرانا سیغینان تکه لرینگ همه سینه "کمونیست" و شاه رژیمینه غارشی آداملار حؤکمینده غارالبیدیر.

دسلاقی توتها- توتلیقلاردان ساغ- آمان غالان آرازمحمد انقلابی افسرلرینگ آراچاکن اشماغینا کمک ادیب باشلایار. اساسان بو ایش، توده پارتیاسینا ۱۳۲۷- نجی یئلداقی رژیم ینگ ایلکینجی هجومی دؤورینده باشلانان بولمالی، سبأبی شهربانی کل کشورینگ گرگانه و گنبدقابوسه یازان گیزلین حاطیندا آراچاکن گچیانلره کمک بریانلرینگ ایزارلانماغی حاقیندا گورکزمه بریلیار.

۱۱- مرداد ۱۳۳۸

به طوری که از افراد وابسته به حزب متعلقه توده شیده شده، در بین عده زیادی از جوانان عضو سابق حزب مزبور تبلیغات شیدمی برای فرار از ایران به روسیه می شود و جوانانی که قریب حزب سابق توده را خورده اند، به نام این که اگر خود را به فرقه دموکرات آذربایجان که در روسیه دارای تشکیلات می باشند برسانند، بیشتر خواهند توانست برای آزادی خدمت کنند، کاملاً تحت تأثیر تبلیغات عمال شوروی قرار گرفته اند، ولی چون قاچاقچیان دریای خزر در گرگان که وسیله فرار این قبیل جوانان ساده لوح را فراهم می کنند از هر کدام مبلغی در حدود ده الی بیست هزار ریال مطالبه می کنند، روی این اصل نمی توانند نقشه مبلغین را مورد عمل قرار دهند. سال گذشته هم که چند نفر از مرز گذشته وارد خاک شوروی شده اند، این مبلغین به دروغ برای فریب دیگران اظهار می دارند ما شیده ایم که در رادیو دموکراتها صحبت کرده اند، در صورتی که هیچ گونه خبری تاکنون از آنها به دست نیامده است.

[حاشیه] به استناداری دوم شرحی نوشته شود که کاملاً بررسی شود که آیا در گرگان و حوزه آن استناداری قاچاقچیان وجود دارند که وسایلی فرار اشخاص را فراهم کنند و برای به دست آوردن اطلاعاتی از اقدامات... به عمل آید.

رونوشت هم به شهربانی کل کشور فرستاده شود که با توضیح... شرح لازم

بدهند. ۲۸/۵/۳۳

بو یاغدای ۱۳۳۷/۱۹۵۸- نجی ینلارا چنلی دوام ادن بولمالی. پاک یوره کلی، ساده بیگیت آراز محمد قونگشوسی بولان لات، قمار اویناپ یورن **یالقاپ آتابابه** اوز گیزلین سیرینی عیان ادیار. شوندان سونگ بیر گزک آراز محمد، افسر لری، یالقاپ بیلن تورکمنیستانه ایبری آر. بلله نن مهلتینده دولانمان، یالقاپ، تورکمنیستاندا ایکی هفته لاپ غالیپ، عرق ایچیپ، وجرالیق ادیار. دولانپ گلندن سونگ بو ایکیسی نینگ آراسینا تاو دوشیار. شوندان سونگ یالقاپ ینگ ایچینه کیتوو دوشوپ باشلایار و پورصاتا غاراشیار.

دکتر احمد غاراداغلی

شول گون آراز محمد، **دکتر احمد غاراداغلی** نینگ اویونده بولان مجلسیندن گیچ اویونه دولانپ گلایار. دکتر غاراداغلی آراز محمدینگ سازیندان و شیرین لفظ بیلن آیدیان آیدیمیندان غانمایاردی. هر گزک اوتورشیق بولاندا آراز محمد، مرتبه لی میخمان حوکمینده بیرینجی چاغیر یلیاردی. توموسونگ یالديراق آبی، هوا یاقیب باریاردی. مرداد آبی، کومت قاویزدا دییسنگ ایسی بولیار. پنجره نی آچمان یاتیپ بولمایار. آراز محمدینگ گینگ حاولوسی باردی. حاولی نینگ کوچا طاراپ آچیلیان یرینده، اول اوژی و میخمان جایی اوچین یوریته جای قوردورپیدی. اول شئله بیر دوزگونلی، آکورادلی (منظم) یاشایاردی ادیل اروپالی لار یالیدی، اونونگ یاتیان کراواتی (تختخوابی) باردی. شول الهنج جنایت بولمازدان بیر گیجه اؤنگ آراز محمدینگ اوغلی- ایر یاشیندا اینچه کسل دن اولن اوغلی- **آنه قافا**، گیجه

ياريندا پنجره نينگ آنغير سيندا بير ايمنچ كۆله گانى گۆره نديگيني آيديدير. اما اونونگ بو سۆزلرينه اونس بريلمانددير. ارته سى آغشام دانگدان، هنيز تاويق- خوروز غيغيريب يتيشمانكا، ايكي ساني غارا يۆره كلى ادام آراز محمدينگ سويجى او قودا ياتان جايئنا ياقينلاشيب، اولارينگ بيريسى، تفنگ بيلن اونى آتايپ اولدور يار و غار انكقيليغا سينگيپ گيديار لر.

محلە دن اولى غوح- غالماغال، داد- فرياد توروپ او غرايار. دادگاه دان يوريتە مأمور گليار. مسئله نى درنگه يار. آراز محمدينگ حوسسار لارى، ياقين دوستلارى، ايلي- گونى اونى سونگقى يولونا او غرادماغا تاييار لانياردى. ديمشيقلىق آرا لاشيپدى، دينگه اول جايدان مرحومينگ حوسسار لارى نينگ، عياللارينگ آغى سسى بو ديميشليغى بوز ياردى.

شول وقت مرحومى جايلاماغا او غراتماچى بوليانلارينگ بيريسى تاغتا يا- دا غاميشينگ گر كديگيني آيديار. اله سرأپ، دوستونينگ اولومينه همه آداملاردان بتر غينانيپ يورن يالقاپ: "من گتيره بين" دييب، دوچرخه نى آليپ بازارا طاراپ گيتمكچى بوليوار. اونگ آياق ماشيني قاوى سوروپ بيليان يالقاپ، ايكي گزك داغى يئقيليار. شوندا معرکه نينگ آراسيندان **غورغان آتاباي: "شونينگ بولوپ يوريشى غاوينگ او غرى دال"** دييار. يالقاپ غاتى آجيرانگى گورونياردى. آداملار: "آى پاخيرينگ ياقين دوستى اولدى شونينگ اوچين دير - دأ" دييار ديبلر. مرحومى سونگقى اويونه يولاغچى اديار لر.

آرادان قيريق گون گچيار. بير گيجه عار اقدان كيفى كوك بولان يالقاپ گيزلين بير سيرينگ اوستونى آچيار. اول عيالينا: «اول تکه جيگى-أ الانديرين» دييب آراز محمدى دايسى بيلن بيله باريب اولدورندگيني آيديار. "ناحاق غان يرده غالماز" دييليشى يالى بو گوررونك يرده غالمايار. يواش- يواشدان آغيزدان-آغيزا، ديلدن- ديله ياياريار. شوندان سونگ گوررونك اول تورويار. پوصاتدان پئيڟالانيپ رژيمينگ گيزلين قوللوق اداراسى توركمنلرينگ بير توپارينى توسساغ اديار.

اولارينگ آراسيندا آراز محمدينگ دوغانى **قربان، آق اوئىلى كسه آرقا، آمانگلى مورت، ساتليق برکندى (وليجان آخون وافي نينگ انيسى)** هم- ده يالقاپ داغى بولوپدير. بولارى تاهرانينگ **قصر قاجار** زندانينا آليپ گيديار لر. يالقاپ قورقوسيندان بيليان زاتلارى نينگ همه سيني شول ساندان افسرلرى آراچاكدن گچيرمك بيلن باغلى سيرينگ اوستونى آچيب بريار. اولارا ۱۵-۱۰ يئل ايش كسيليوار. يالقابا- دا ۱۰ يئل بريليوار. بولارينگ زندانداقى ياغدايى بارادا حزب توده نينگ يوقارى درجه لى ليديرلريندن **محمدلى عمويى**^۲ كتابى نينگ **«اراز محمد ستاره اى در تركمن صحرا»** ديبين بولومينده شيئله ماغومات بريار:

۲ دزد زمانه. م. عمويى. ص ۱۵۰^۳

«پاییز ۱۳۳۷ { ۱۳۳۵ بولمالی-آگ } گروهی ترکمن به زندان وارد میشوند... در اتاقهای بندهای یک و سه مستقر می شوند... آنها بازمانده سازمان حزب در "گنبد و صحرا" هستند. هرچند پس از کودتای بیست و هشتم مرداد ضربات سختی بر آنها وارد آمد و بسیاری از اعضا بازداشت یا فراری شدند. با این همه اراز محمد، یکی از افراد باسابقه حزبی و آشنا به تمامی گوشه و کنار صحرای ترکمن موفق می شود تا شاخه ها را سرو سامان دهد و شبکه حزبی را رو به راه کند. این شبکه کار مهمی در دوران تجدید سازمان به عهده گرفته عبور دادن افراد حزبی فراری از مرز و رهاندن آنها از خطر مرگ بود. در جریان اینگونه عملیات یکی از راهنمایان به نام یلقاب، که از دستیاران اراز محمد بود دستگیر میشود و از بیم شکنجه آنچه می داند به زبان می آورد... آن عده ده پانزده نفری را تسلیم دادگاه و به زندانهای ده و پانزده سال محکوم می کند...»

آراز محمدینگ نامه اوچین آتیلیپ اولدوریلندیگ بارادا آنیق دلیل یوق. بو یرده دینگه کابیر چاقلامالار بیلن چاکنملی بولیاریس:

- ۱- شوروی نینگ ک گ ب سی آراز محمدینگ بیلیان زاتلاری نینگ ایرانینگ ساواک قوللوغی نینگ الینه دوشمزدن حواطیر ادیپ شئیله پلانی قورنان بولمالی؛
- ۲- ایرانینگ گیزلین قوللوق و ایچالی لیق اداراسی ساواک- ینگ اوزی بو جنایتی عامالا آشیران بولمالی؛
- ۳- بلکی- ده آراز محمدینگ بو تراگیکی اولومینده شخصی دوشمانچیلیقلار رول اویناندير.

مرحوم آراز محمدینگ یکی اوغلی بیلن بیر قیزی بولیاری. باش اوغلی آننا قاقا یاشلیقدا اینچه کسلدن اولیاری. ایکینجی اوغلی **تاغانقلیچ**- ده ۱۳۵۷- نجی یئلداقی تورکمنلرینگ غوزغالانینگا آکتیو غاتناشار. اول سونگرا توسساغ ادیلیپ، بیرناچه یئللاپ اصفهانه سورگون ادیلیاری. آراز محمدینگ قیزی **ارازبی بی** بولسا دورموش قوروپ، گذران ادیپ یورن بولمالی. مرحوم آراز محمد تکه نینگ یاتان یری یاغتی جای جنتدن بولسون. بو ماقالانینگ تاییارلانماغیندا دن حیدماتداشلیقلاری اوچین دوغانلار قلیچ و وکیل تکه، دکتر قلیچ نوبری یه منتدارلیغیمی بیلدیریارین.

پراگ- چک جمهورییتی

۳۱- نجی ژانویه ۲۰۰۸

